

49. Ders

SAYILAR - 1

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Kesirli Sayılar

نِصْفُ

“yarım”
demektir.

Üç ile on
arasındaki sayıların
kesirli hali

فُعْلٌ ve فُعْلٌ vezninde yapılır.

Yani $\frac{1}{3}$ ile $\frac{1}{10}$ arası sayılar
bu vezinler ile gösterilir.

ثُلُثٌ	Üçte bir = 1/3
رُبْعٌ	Dörtte bir = 1/4
خُمْسٌ	Beşte bir = 1/5
سُدُسٌ	Altıda bir = 1/6

سَبْعٌ	Yedide bir = 1/7
ثَمَنٌ	Sekizde bir = 1/8
تُسْعٌ	Dokuzda bir = 1/9
عُشْرٌ	Onda bir = 1/10

Bu sayıların çoğulları
أَفْعَالُ vezninden yapılır.

Bazı kesirler,
sayının **çarpanları** ile yapılır.
Yani 10 sayısından küçük olan
kesirli sayılarla yapılır.

ثُمْنُ رُبْعٍ

Otuz ikide bir = **1/32**

نِصْفُ الْعَشْرِ

Yirmide bir = **1/20**

عُشْرُ الْعَشْرِ

Yüzde bir = **1/100**

Diğer kesirler,
sadece **kelimelerle**
ifade edilir.

سَهْمٌ مِّنْ تِسْعَةٍ وَ عِشْرِينَ سَهْمًا	1/29 ok
قِطْعَةٌ مِّنْ تِسْعٍ وَ عِشْرِينَ قِطْعَةً	1/29 parça
سَهْمٌ مِّنْ سَبْعَةٍ وَ سَبْعِينَ سَهْمًا	1/77 ok
قِطْعَةٌ مِّنْ سَبْعٍ وَ سَبْعِينَ قِطْعَةً	1/77 parça
ثَلَاثَةُ أَجْزَاءٍ مِّنْ عِشْرِينَ جُزْأً	3/20 bölüm

Kesirli sayıların arasındaki

“/” işaretinin karşılığı

“عَلَى” şeklindedir.

“عَلَى” burada harf-i cer değildir.

ثَلَاثَةٌ عَلَى ثَلَاثِينَ	3/30
إِثْنَيْنِ عَلَى عِشْرِينَ	2/20
أَرْبَعَةٌ عَلَى ثَمَانِينَ	4/80
ثَلَاثَةٌ وَعِشْرُونَ عَلَى ثَلَاثِمِائَةٍ	23/300

Üleştirme sayıları

İki türlü yapılır:

1. Asıl sayıların tekrarlanmasıyla elde edilir.
2. مَفْعَلٌ ve فُعَالٌ kalıbında elde edilir.

فُعَالٌ ve مَفْعَلٌ kalıpları

hem müzekker, hem de müennes
kelimeler için kullanılır.

أَحَادَ : birer birer

مَخْمَسَ : beşer beşer

Üleştirme sayıları daima
fetha ile harekelidirler.

Ayetlerden Örnekler

أَسْتَعِذُّ بِاللَّهِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Müzzemmil Suresi 3:

نِصْفَهُ أَوْ انْقُصْ مِنْهُ قَلِيلًا

(Gecenin) **yarısı** miktarınca. Yahut ondan birazını eksilt.

yarısı

نِصْفَهُ

yahut eksilt

أَوْ انْقُصْ

ondan

مِنْهُ

biraz

قَلِيلًا

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Nîsâ Suresi 11:

وَوَرِثَهُ أَبَوَاهُ فَلِأُمِّهِ **النَّثْلُ ثُلُثُ**

Ona anne babası varis oluyorsa,
annesi için **üçte biri** vardır...

ve ona
varis oldu

وَوَرِثَهُ

anne babası

أَبَوَاهُ

annesi için

فَلِأُمِّهِ

üçte biri

الْثُلَاثُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Nîsâ Suresi 12:

فَإِنْ كَانَ لَهُنَّ وَلَدٌ فَلَكُمْ الرُّبْعُ

Şayet onların çocuğu varsa, sizin için **dörtte bir** vardır...

eğer
onların varsa

فَإِنْ كَانَ لَهُنَّ

bir çocuk

وَلَدٌ

sizin için vardır

فَلَكُمْ

dörtte bir

الرُّبْعُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Enfâl Suresi 41:

فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ

Muhakkak, onun **beşte biri** Allah'ın ve Resulününüdür.

**muhakkak
Allah'ındır**

فَإِنَّ لِلَّهِ

beşte biri

خُمْسَهُ

**ve
Resulünüdür**

وَلِلرَّسُولِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Nîsâ Suresi 1 1:

وَلِأَبَوَيْهِ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا **السُّدُسُ**

Anne-babaya, o ikisinden her birine **altıda bir** (vardır)...

وَلِأَبَوَيْهِ

anne babası için

لِكُلِّ وَاحِدٍ

o ikisinden her
birine

مِنْهُمَا

onlardan

الْأُكُلُ

altıda bir

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Nîsâ Suresi 12:

فَلَهُنَّ الثَّمَنُ مِمَّا تَرَكَتُمْ

Bıraktıklarınızdan onlar için **sekizde bir** vardır...

فَلَهُنَّ

onlar için vardır

النَّصِيبُ

sekizde bir

مِمَّا تَرَكْتُم

bıraktıklarından

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Sebe Suresi 45:

وَمَا بَلَغُوا مِِغْشَارَ مَا آتَيْنَاهُمْ

Onlar, onlara verdiklerimizin
onda birine bile ulaşamamışlardır...

onlar ulaşmadılar

وَمَا بَلَّغُوا

onda biri

مِغْشَارَ

onlara
verdiğimiz şeyler

مَا آتَيْنَاهُمْ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Nîsâ Suresi 176:

فَلَهُمَا **التُّلْتَانِ** مِمَّا تَرَكَ

Bıraktığının üçte ikisi o ikisindedir...

o ikisi için vardır

فَلَهُمَا

üçte ikisi

الْثُلُثَانِ

bıraktığı
şeyden

مِمَّا تَرَكَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Müzzemmil Suresi 20:

أَنْتَ تَقُومُ أَذْنَى مِنْ ثَلَاثِي النَّيْلِ

Muhakkak sen, gecenin **üçte ikisinin** biraz eksiğinde
kalkıyorsun...

**muhabakkak
sen kalkıyorsun**

أَنْتَ تَقُومُ

**daha düřük,
daha eksik**

أَدْنَى

**gecenin üçte
ikisinden**

مِنْ ثُلَاثِي النَّيْلِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Sebe Suresi 46:

أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مِثْلَ خَمْسٍ

Allah için **ikişer ikişer, birer birer** kıyam etmeniz...

أَنْ تَقُومُوا

kıyam etmeniz

Allah için

لِلَّهِ

ikişer ikişer

مِثْلَى

birer birer

وَفُرَادَى

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Nîsâ Suresi 3:

فَانكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مَثْنَى وَثُلَّةَ وَرُبَاعَ

Hoşunuza giden kadınlardan **ikişer, üçer, dörder**
nikahlayın...

nikahlayın

فَانكِحُوا

hoşunuza giden

مَا طَابَ لَكُمْ

kadınlardan

مِنَ النِّسَاءِ

ikişer,
üçer, dörder

مَنْثًى وَثُلُثَ وَرُبَاعَ

Lütfen
abone olmayı
unutmayalım 😊

